

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

МАЛОЛІТНЕВА В. К.,
кандидат юридичних наук,
учений секретар
(Інститут економіко-правових
досліджень
Національної академії наук України)

УДК 346.9

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-4-15>**ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ СУДОВИХ ЮРИСДИКЦІЙ У СПРАВАХ ПРО ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ**

У статті досліджено проблеми розмежування господарської та адміністративної судових юрисдикцій у справах про публічні закупівлі. Детально проаналізовано останні постанови Великої палати Верховного Суду, у яких зазначено, що у випадку оскарження тільки процедури закупівлі (рішення тендерного комітету замовника), а договір за результатом такої процедури ще не укладено, то такий спір відноситься до юрисдикції адміністративного суду, а якщо оскаржується і сама процедура закупівлі, і договір, який укладено за її результатами, то такий спір підлягає розгляду господарськими судами, оскільки наслідком визнання процедури закупівлі недійсною є відповідне визнання недійсним договором про закупівлю.

Обґрунтовано, що спори про визнання нечинною процедури закупівлі, не залежно від того, чи було укладено за її результатами договір про закупівлю, чи ні, не належать до юрисдикції адміністративних судів, а мають розглядатися господарськими судами.

У статті доведено, що організація та проведення закупівельних процедур виступає способом укладення договору, який передбачено ст. 185 Господарського кодексу України, що відображає особливості укладання господарських договорів на публічних торгах з урахуванням вимог Закону України «Про публічні закупівлі». Дотримання особливого порядку укладення договору про закупівлю обумовлено обтяженістю договору про закупівлі публічними інтересами, що вимагає забезпечення прозорості та конкуренції між учасниками. Доведено, що замовник у цих відносинах не реалізує управлінсько-владні повноваження по відношенню до учасників, для яких рішення замовників не є обов'язковими під час організації та проведення закупівельної процедури.

Ключові слова: публічні закупівлі, господарські відносини, господарська юрисдикція, адміністративна юрисдикція, розмежування судових юрисдикцій.

The present article is dedicated to the problems of economic and administrative jurisdictions differentiation in public procurement cases.

The author provides an in-depth analysis of the last decisions of the Grand Chamber of the Supreme Court, in which it is stated that in the case of appeal the procurement procedure (the decision of the tender committee of the contracting authority) when the contract has not been concluded as a result of this procedure, such kind of dispute relates to the jurisdiction of the administrative courts, and in

the case of appeal the procurement procedure and the contract concluded according to its results, this kind of dispute relates to the jurisdiction of economic courts, since the invalidation of the procurement procedure results in the invalidation of the contract. It is substantiated that disputes concerning the recognition of the invalid procurement procedure, regardless of whether the procurement contract was concluded, do not fall under the jurisdiction of administrative courts, but should be considered by economic courts.

The article argues that the procurement procedures serve as a way of concluding the contract according to Art. 185 of the Economic Code of Ukraine, which reflects the peculiarities of concluding contracts in public tenders, taking into account the requirements of the Law of Ukraine "On Public Procurement". Compliance with the special order of concluding the procurement contract is conditioned by the need to consider public interests, which requires transparency and competition between the economic operators. It is proved that in public procurement the contracting authority does not exercise authoritative functions in relation to the economic operator, for whom the decisions of the contracting authority are not obligatory during the procurement procedure.

Key words: *public procurement, economic relations, economic jurisdiction, administrative jurisdiction, jurisdictions differentiation in judiciary.*

Вступ. Аналіз юридичної літератури, а також останніх постанов Великої палати Верховного Суду зі справ у сфері здійснення публічних закупівель показав, що в сучасних умовах питання розмежування господарської та адміністративної юрисдикції залишаються спірними.

З практичної точки зору дослідження цього питання зумовлено процесуально-правовими наслідками недотримання правил про підвідомчість справ відповідному суду. Наприклад, згідно зі ст. 231 Господарського процесуального кодексу України господарський суд закриває провадження у справі, якщо спір не підлягає вирішенню в порядку господарського судочинства. Таким чином, проблема вибору належного суду і забезпечення права на ефективний правовий захист не втрачає своєї актуальності.

Питання розмежування юрисдикції господарських та адміністративних судів досліджували у своїх працях В.Е. Беляневич, О.В. Бринцев, Л.В. Логущ, В.О. Коверзнев, В.Т. Пироговський, В.В. Резнікова, О.С. Снідевич та інші. Втім, до сих пір на практиці виникають проблеми щодо правильності віднесення спорів до відання зазначених судів, що яскраво відображено у сфері публічних закупівель.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження проблем розмежування господарської та адміністративної юрисдикції у справах про публічні закупівлі.

Результати дослідження. У грудні 2018 р. у справі № 904/254/18 про скасування рішення про визначення переможця закупівлі Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду розглянув вимогу щодо невідповідностей тендерної пропозиції критеріям, що були вказані замовником у тендерній документації. Тобто Касаційний господарський суд дійшов висновку, що спір, який виник ще на етапі проведення процедури до укладення договору про закупівлю, підлягає вирішенню в порядку господарського судочинства [1].

Майже паралельно у грудні 2018 р. у справі № 127/15574/16-а про визнання протиправними та незаконними вимог суб'єкта владних повноважень та встановлення нікчемності договорів Верховний суд у складі колегії суддів вже Касаційного адміністративного суду дійшов висновку, що питання про визнання процедури закупівель такою, що проведена з порушенням Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 10.04.2014 р. (втратив чинність), і її відміни відноситься до юрисдикції адміністративних судів, однак вимога щодо визнання недійсним договору про закупівлю, який укладений за результатом

процедури закупівлі, має розглядатися господарським судом. Тобто Касаційний адміністративний суд, на відміну від вищезазначеної Постанови Касаційного господарського суду, констатував, що спір, який виник з приводу організації та здійснення закупівельної процедури до укладення договору про закупівлю, має вирішуватись в порядку адміністративного судочинства [2].

Ситуація із розмежування господарської та адміністративної судових юрисдикцій з приводу вирішення спорів, які виникають у відносинах під час здійснення публічних закупівель, була ускладнена позицією Великої Палати Верховного Суду, яка у Постанові від 29 січня 2019 р. у справі № 819/829/17 (К/9901/42669/18) про визнання нечинною процедури закупівлі зазначила, що орган виконавчої влади або місцевого самоврядування у відносинах щодо організації та порядку проведення торгів (тендеру) є суб'єктом владних повноважень, і спори щодо оскарження рішень чи бездіяльності цих органів до виникнення договірних правовідносин між організатором та переможцем цього тендеру відносяться до юрисдикції адміністративних судів. Проте, після укладення договору між організатором конкурсу та його переможцем спір щодо правомірності рішення тендерного комітету підлягає розгляду в порядку цивільного (господарського) судочинства, оскільки фактично зачіпає майнові інтереси переможця торгів [3].

У Постанові Велика палата не пояснює, які саме владні повноваження замовники здійснюють по відношенню до учасників закупівель під час організації закупівельних процедур. Однак далі Велика Палата зазначає, що результат проведеної замовником процедури закупівлі реалізований шляхом укладення договору про закупівлю, а тому на момент звернення позивача до суду вже існував спір про право. Велика Палата Верховного Суду звернула увагу, що наслідком визнання тендеру недійсним є визнання і договору про закупівлю недійсним, що може бути розглянуто виключно судом господарської юрисдикції. Тому позов учасника до замовника (Служби автомобільних доріг Тернопільської області) про визнання нечинною процедури закупівлі підлягає розгляду за правилами господарського судочинства.

У травні 2019 р. у Постанові Великої палати Верховного Суду у справі № 918/843/17 про визнання недійсним рішення тендерного комітету з розгляду пропозицій учасників, оформленого протоколом, була підтримана позиція Великої палати, викладена у вищезазначеній Постанові від 29 січня 2019 р. Суд визначив, що оскільки оскаржується рішення саме тендерного комітету, і договір між замовником та учасником не був укладений, то даний спір за характером правовідносин підлягає вирішенню в порядку адміністративного судочинства [4].

Отже, на підставі викладеного, обов'язковим питанням, з'ясування якого є необхідним для визначення предметної юрисдикції справ, є наявність або відсутність будь-яких договірних відносин, на які безпосередньо може вплинути факт визнання тендеру недійсним. Тобто, якщо оскаржується тільки процедура закупівлі (рішення тендерного комітету замовника), а договір за результатом такої процедури ще не укладено, то такий спір відноситься до юрисдикції адміністративного суду, а якщо оскаржується і сама процедура закупівлі, і договір, який укладено за її результатами, то такий спір підлягає розгляду господарськими судами, оскільки наслідком визнання процедури закупівлі недійсною є відповідне визнання недійсним договору про закупівлю.

Позиція щодо розмежування юрисдикцій у випадку проведення процедури закупівлі та укладення договору про закупівлю знаходить свою підтримку і серед деяких науковців [5; 6].

Ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України визначає, що адміністративна справа – це переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір, у якому хоча б одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень, і спір виник у зв'язку із виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій. Втім, важливо встановити, чи здійснює замовник під час здійснення публічних закупівель будь-які владні управлінські повноваження по відношенню до учасників під час організації та проведення процедури, визначення вимог та умов до учасників?

Якщо виходити з позиції Великої палати Верховного Суду, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування виступають у відносинах щодо організації та порядку проведення тендерів суб'єктом владних повноважень, то слід встановити, який статус мають, наприклад, державні підприємства, які також можуть виступати замовниками у публічних закупівлях.

Згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» до замовників відносяться не лише органи державної влади та органи місцевого самоврядування, але і юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, у тому числі юридичні особи, які відповідають встановленим Законом умовам. Крім того, замовником можуть виступати суб'єкти господарювання, які здійснюють свою діяльність в окремих сферах господарювання і мають спеціальні або ексклюзивні права. Це передбачає можливість набуття статусу замовника і підприємствами приватної форми власності. Постає питання, чи відрізняється зміст правовідносин зі здійснення публічних закупівель, коли замовником виступають органи державної та місцевої влади, а також підприємства, наприклад, державне підприємство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом», яке є замовником?

Законом України «Про публічні закупівлі» не встановлено особливостей правового регулювання відносин зі здійснення закупівель залежно від правового статусу замовника. Навіть Велика Палата Верховного Суду у Постанові від 29 січня 2019 р. зазначаючи, що наслідком визнання тендеру недійсним є визнання договору про закупівлю послуг недійсним, що може бути розглянуто виключно судом господарської юрисдикції, наголошує, що тендер може проводитися не лише суб'єктом владних повноважень, а й будь-якою юридичною особою при здійсненні господарської діяльності.

Втім, не надає пояснень, чи має це значення для розмежування предметної юрисдикції. Рішення замовника під час здійснення та організації закупівельних процедур не є обов'язковими для учасника, який, після оголошення його переможцем торгів та встановлення відповідності такого учасника процедури закупівлі вимогам тендерної документації та Закону України «Про публічні закупівлі», може відмовитись від підписання договору або не надати необхідні документи, які вимагалися. Отже, можна дійти висновку, що Велика Палата Верховного Суду під час віднесення до юрисдикції адміністративних судів спору, що виникає з приводу організації та проведення закупівельної процедури до моменту укладення договору, надає перевагу такому критерію як суб'єктний склад правовідносин.

Головним критерієм розмежування господарської та адміністративної судових юрисдикцій повинен бути не суб'єктний склад учасників спірних правовідносин, а насамперед предмет спору та зміст спірних правовідносин [7, с. 228]. У цьому контексті відносини з організації та проведення закупівельної процедури не відносяться до адміністративних, що обумовлюється наступним.

По-перше, організація та проведення закупівельних процедур виступає саме способом укладення договору. Господарський кодекс України (далі – ГК України) передбачає, крім загального порядку укладання господарських договорів, особливості укладання договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах. Згідно зі ст. 185 ГК України до укладення господарських договорів на біржах, оптових ярмарках, публічних торгах застосовуються загальні правила укладення договорів на основі вільного волевиявлення, з урахуванням нормативно-правових актів, якими регулюється діяльність відповідних бірж, ярмарків та публічних торгів.

Відповідно до ст. 36 Закону України «Про публічні закупівлі» договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного та Господарського кодексів України з урахуванням особливостей, визначених Законом. Такою особливістю виступає необхідність проведення закупівельних процедур, серед яких є відкриті торги. Таке проведення торгів у закупівлях є обов'язковим етапом під час укладення договору про закупівлю, що обумовлюється потребою забезпечення реалізації публічних інтересів, а також і мотиваційними проблемами при здійсненні публічних закупівель. У замовників, як правило, немає особистої зацікавленості у економному використанні коштів, що створює основу для корупції. Це

часто призводить до закупівель за завищеними цінами або товарів низької якості, що веде до неефективного використання державних коштів [8, с. 133].

Організація та проведення закупівельних процедур дозволяє зробити процес відбору постачальника прозорим та забезпечити конкуренцію для отримання найкращої ціни. Таким чином, відкритий відбір учасників шляхом проведення процедур закупівель передбачає обмеження свободи договору замовників. Як зазначає А.О. Олефір, у закупівлях існує специфічна, з погляду правових засобів закріплення, форма обмеження договірної свободи замовника, яка полягає в наступному: якщо у замовника виникає потреба у придбанні предмета закупівлі, то повинен бути дотриманий спеціальний порядок здійснення державних закупівель. Замовник не має права придбати товари, роботи та послуги у будь-який інший спосіб, ніж передбачений Законом України «Про здійснення державних закупівель» (втрапив чинність) [9, с. 73].

О.А. Беяневич визначає порядок укладення договору як нормативно закріплені взаємні дії сторін, спрямовані на встановлення господарсько-договірних відносин та визначення змісту договірних зобов'язання [10]. Спосіб укладення договору – це нормативно врегульована організація здійснення суб'єктами господарювання таких дій. Проведення спеціальних процедур укладення договору, наприклад, публічних торгів, відносять до конкурентного способу укладення господарських договорів [10; 11, с. 209].

Згідно з науково-практичним коментарем до ГК України, торги є способом укладення договорів в умовах конкуренції суб'єктів господарювання, за допомогою якої відбувається встановлення договірних відносин певного виду між організатором торгів (власником, уповноваженою ним особою, спеціалізованою організацією) і тим суб'єктом (переможцем торгів), який запропонував найбільш вигідні для організатора торгів умови договору [12, с. 375].

Здійснення закупівельної процедури виступає діями, які спрямовані на визначення змісту договірних зобов'язання, адже під час торгів визначається ціна закупівлі у разі, якщо критерієм оцінки пропозиції виступає тільки ціна, а також інших умов – гарантійні строки, способи доставки тощо, коли, крім ціни, встановлено інші критерії. У деяких випадках замовник взагалі не може визначити необхідні технічні та якісні характеристики предмету закупівлі, тоді проводиться процедура конкурентного діалогу, що передбачає переговори з учасниками. Тобто закупівельні процедури спрямовані на узгодження змісту договору та вибору учасника, з яким буде укладено договір.

Судова практика також визначає організацію та проведення закупівлі в якості способу укладення господарського договору. Так, у справі Господарського суду Дніпропетровської області № 904/4036/18 про визнання незаконним та скасування рішення, а також визнання договору укладеним, суд зазначив, що оприлюднення відповідачем оголошення процедури закупівлі слід вважати запрошенням невизначеному колу осіб робити пропозиції укласти договір. Відповідно, направлення учасником своєї тендерної пропозиції слід вважати пропозицією укласти договір, на умовах зазначених учасником у такій тендерній пропозиції. Тому, визначення відповідачем переможця процедури закупівлі – позивача та направлення позивачу повідомлення про намір укласти договір, свідчить про прийняття (акцепт) пропозиції позивача, викладеній у тендерній пропозиції [13].

Аналогічна правова позиція міститься у Постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 03.04.2018 у справі № 910/5798/17 про визнання незаконним та скасування рішення та визнання договору укладеним [14]. Згідно з позицією В.С. Мілаш, договір про закупівлю слід віднести до договору з конкурсною офертою. При цьому, конкурсною офертою є пропозиція щодо укладення договору, звернена в умовах конкурсу оферентів до одного адресата, який за результатами конкурсу визначає найкращу з оферт та акцептує її. Тобто замовник зобов'язується укласти договір не з кожним, хто до нього звернеться, а з тим учасником, який запропонує найкращі умови. До такої оферти відноситься тендерна пропозиція, яка вважається акцептованою, якщо замовником подано письмове підтвердження учаснику в акцепті тендерної пропозиції після визначення його переможцем процедури закупівлі [15, с. 81].

Деякі автори стверджують, що оголошення про конкурс не може бути визнано запрошенням до оферт, тому що конкурс як змагання має на меті не укладання договору, а визначення переможця конкурсу, і завершується він не укладанням основного договору, задля якого він проводиться, а підписанням протоколу про результати.

Договір, який буде укладений потім, не охоплюється зобов'язаннями у зв'язку з конкурсом, а є окремим двостороннім правочином [16]. З такою позицією важко погодитись, враховуючи наступне. Метою проведення процедури не може бути сама процедура. Основною метою є визначення переможця саме для укладення з ним договору про закупівлю. Визначення переможця саме по собі без подальшого укладення договору не тягне ніяких правових наслідків для учасника та замовника і не спрямовано на досягнення загальної мети закупівель, яка закладена у їх здійсненні – придбання товарів, робіт та послуг.

Деякі автори, зазначають, що зобов'язання учасників торгів виникають із юридичного складу, що складається з юридичних фактів: проведення торгів і договору. Це у свою чергу означає, що для виникнення правовідносин між учасниками і організатором торгів необхідна наявність сукупності фактів, що мають юридичне значення [17, с. 476].

В.С. Мілаш також зазначає, що під час укладення договору про закупівлю права та обов'язки сторін виникають з юридичного складу, першим елементом якого є організація закупівель та оприлюднення інформації про їхнє проведення, другим – проведення процедури закупівель та визначення переможця, третім – укладення договору про закупівлю з переможцем [15, с. 160].

У якості системи юридичний склад набуває нової якості, яка не властива його елементам. Такою якістю є правовий наслідок. Лише всі елементи у сукупності спричиняють правовий наслідок. Окремі елементи юридичного складу такої властивості не мають [18, с. 49–50]. Проведення лише конкурсу, як одного юридичного факту, не тягне за собою виникнення прав та обов'язків сторін. На етапі організації та проведення процедури учасник, навіть після оголошення його переможцем та отримання ним наміру про укладення договору, може відмовитись від його підписання.

Згідно зі ст. 32 Закону України «Про публічні закупівлі» у разі відмови переможця торгів від підписання договору про закупівлю або неукладення договору про закупівлю з вини учасника у строк, визначений Законом, замовник відхиляє тендерну пропозицію такого учасника та визначає переможця серед тих учасників, строк дії тендерних пропозицій яких ще не минув. Лише у випадку встановлення замовником вимоги щодо надання забезпечення тендерної пропозиції у разі не підписання учасником, який став переможцем процедури торгів, договору про закупівлю, таке забезпечення не повертається учаснику. Втім, встановлення такої вимоги є правом замовника, а не обов'язком.

Крім того, договір про закупівлю охоплюється зобов'язаннями у зв'язку із конкурсом. Так, існує імперативна пов'язаність процедури закупівлі і договору. Відповідно до ч. 4 ст. 36 Закону України «Про публічні закупівлі» умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної пропозиції за результатами аукціону (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі або ціни пропозиції учасника у разі застосування переговорної процедури.

Крім того, акцепт пропозиції конкурсних торгів зумовлює виникнення обов'язку в замовника укласти відповідний договір із переможцем, а в останнього – право вимагати укладення відповідного договору [19]. Згідно із Постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 01.02.2018 р. у справі № 922/1999/17 про спонукання до укладання договору Суд зазначив наступне. Згідно зі ст. 32 Закону України «Про публічні закупівлі» Замовник укладає договір про закупівлю з учасником, який визнаний переможцем торгів протягом строку дії його пропозиції, не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації та пропозиції учасника-переможця. Конструкція «замовник укладає», а не «замовник має право укласти» свідчить, що ця норма покладає обов'язок саме на замовника укласти договір, проект та істотні умови якого вже узгоджені сторонами, з переможцем

торгів не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю [20].

У цій же Постанові Верховного Суду зазначено, що відповідно до ст. 181 ГК України тендерна документація є по суті пропозицією з визначенням всіх істотних умов та представленням проекту договору, а тендерна пропозиція є зустрічною пропозицією учасника з певних умов та погодженням з усіма іншими, у тому числі і з проектом договору. І хоча важко погодитись, що тендерна документація виступає пропозицією зі всіма істотними умовами, оскільки така істотна умова, як ціна, ще не визначена, слід вказати на те, що такі дії є складниками саме порядку укладання господарського договору про закупівлю.

Така практика існувала тривалий час. Згідно з Пленумом Вищого Господарського суду України «Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам» № 10 від 24.10.2011 р. [21] господарські суди на загальних підставах вирішували усі спори між суб'єктами господарської діяльності, а також спори, пов'язані з укладенням, зміною, виконанням і розірванням усіх господарських договорів між суб'єктам господарювання і органами державної влади і місцевого самоврядування, включаючи договори, які укладаються шляхом проведення конкурсу, біржових торгів, аукціонів тощо.

До таких договорів відносяться: про відчуження об'єктів приватизації (крім приватизації державного житлового фонду); передачу державного або комунального майна в оренду; *закупівлю товарів (робіт, послуг) для державних потреб*. У 2007 р. ст. 4 Господарського процесуального кодексу (у редакції від 11.03.2007 р.) була доповнена положенням, що господарський суд вирішує господарські спори у сфері державних закупівель з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» (втратив чинність).

Така норма з урахуванням змін законів у сфері закупівель існувала у Господарському процесуальному кодексі до 2016 р., до прийняття нового Закону України «Про публічні закупівлі», яким ця норма була виключена. Втім, чи вона була виключена у зв'язку лише із узгодженістю понятійно-термінологічного апарату, у супровідних документах до проекту Закону України «Про публічні закупівлі» не зазначено.

Однак важливу роль у вирішенні проблем розмежування господарської та адміністративної юрисдикції у справах про публічні закупівлі може відіграти ст. 22 Господарського процесуального кодексу, зокрема її п. 1 ч. 1. Так, зазначено, що «1. Спір, який відноситься до юрисдикції господарського суду, може бути переданий сторонами на вирішення третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу, *крім*: 1) спорів про визнання недійсними актів, спорів про державну реєстрацію або облік прав на нерухоме майно, прав інтелектуальної власності, прав на цінні папери, а також *спорів, що виникають при укладанні, зміні, розірванні та виконанні договорів про публічні закупівлі з урахуванням частини другої цієї статті;*». Тобто законодавець таким чином все ж таки визнає, що такі спори розглядаються саме господарськими судами.

Отже, на підставі вищенаведеного можна зробити наступні **висновки**.

Спори про визнання нечинною процедури закупівлі, не залежно від того, чи було укладено за її результатами договір про закупівлю, чи ні, не відносяться до юрисдикції адміністративних судів з наступних підстав:

1) замовник у таких відносинах не реалізує управлінсько-владні повноваження по відношенню до учасників, для яких рішення замовників не є обов'язковими під час організації та проведення закупівельної процедури, адже учасник має право відмовитись від підписання договору про закупівлю після оголошення його переможцем;

2) проведення процедури закупівлі виступає способом укладання договору, який передбачено ст. 185 ГК України, і що відображає особливості укладання господарських договорів на публічних торгах з урахуванням вимог Закону України «Про публічні закупівлі». Такою особливістю є організація та проведення процедур з метою узгодження істотних умов договору. Дотримання особливого порядку укладання договору про закупівлю обумовлено

обтяженістю договору про закупівлі публічними інтересами, що вимагає забезпечення прозорості та конкуренції між учасниками;

3) зобов'язання учасників публічних закупівель виникають саме із юридичного складу, елементи якого не тільки одночасно існують, але і виникають у певній послідовності. Проведення лише конкурсу, як одного юридичного факту, не тягне за собою виникнення прав та обов'язків сторін;

4) відповідно до ст. 20 Господарського процесуального кодексу до юрисдикції господарських судів відносяться справи у спорах, що виникають при укладенні, зміні, розірванні і виконанні правочинів у господарській діяльності. Таким чином, спори, які виникають під час проведення процедури закупівель та укладення договорів про закупівлю, мають розглядатися господарськими судами.

Список використаних джерел:

1. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 04.12.2018 р. Справа № 904/254/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78412714?fbclid=IwAR0nXcmu9neWe35L4O2dw8atUroLeu7pXS5XYvF9SMI6p7evBmENpoOvBrM>.

2. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 19.12.2018 р. Справа № 127/15574/16-а. URL: http://reyestr.court.gov.ua/Review/78715900?fbclid=IwAR12JjUWf5abXbDWRBG2j8orGxrFLI3sW3SR8vOIBYAUjtTLIRG_18f6ZM.

3. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 29.01.2019 р. Справа № 819/829/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79834949?fbclid=IwAR3zZoIYPiv5ZtqDPjxGcLyb91XxM5YpogBO6bwpclrZN7q7sYW2SikfFOs>.

4. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 14.05.2019 р. Справа № 918/843/17. URL: http://reyestr.court.gov.ua/Review/81799994?fbclid=IwAR2S0OCwXRysBZm-h_SvgEvYsDT6plzD52ekjfBZm2c_Jxsw0RoPw-1qZyW.

5. Бевзенко В. Чому не можна звернутися до адмінсуду лише тому, що не сподобалось рішення влади? *Ракурс*. 2019. URL: <https://racurs.ua/b64-chomu-ne-mojna-zvernutisya-do-adminsudu-lishe-tomu-scho-ne-spodobalosya-rishennya-vladi.html>.

6. Монаснко А. На кордоні юрисдикцій: розмежування публічно-правових та приватно-правових відносин. *Юридична газета*. 2019. № 16 (670). URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/na-kordoni-yurisdikciy-rozmezhuвання-publichno-pravovih-ta-privatnopravovih-vidnosin.html>.

7. Коверзнев В.О. Розмежування юрисдикції адміністративних і господарських судів України, проблеми теорії та практики. *Форум права*. 2013. № 2. С. 223–228

8. Мельников О.С. Особливості публічних закупівель як об'єкта державного регулювання економіки. *Theory and Practice of Public Administration*. 2016. № 1 (52). С. 133.

9. Олефір А.О. Господарсько-правове забезпечення державних закупівель у сфері охорони здоров'я: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Х. : «Юрайт», 2012. 456 с.

10. Беяневич О.А. Господарський договір та способи його укладення: навч. посіб. К. : Наукова думка, 2002. 392 с.

11. Мілаш В.С. Теоретико-правові засади господарсько-договірної діяльності. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. 2010. № 1. С. 203–212.

12. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2012. 776 с.

13. Рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 26.11.2018 р. Справа № 904/4036/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78345631>.

14. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 03.04.2018 р. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73261246>.

15. Мілаш В.С. Перспективи модернізації договірних правовідносин у сфері господарювання: монографія. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Х. : ХНУМГ, 2014. 227 с.

16. Голубова Н.Ю. Юридична природа конкурсу з метою укладання договору *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 25. С. 246–252.
17. Долгополова Л.М. Юридична природа торгів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 63. С. 474–480.
18. Явор О.А. Фактичний склад у регулюванні сімейно-правових відносин. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 5. С. 47–50.
19. Рішення Господарського суду Херсонської області від 28.03.2019 р. Справа № 923/63/19. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/80922618>.
20. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 01.02.2018 р. Справа № 922/1999/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/71954924>.
21. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам». *Вісник господарського судочинства*. 2011. № 6. Ст. 13.

